

samhället, som framtrölat så mäktiga produktions- och samfärdsmedel, liknar häxmästaren, som icke förmådde behärska de underjordiska makter han själv frambesvurit. Sedan årtionden är industriens och handelns historia en historia om de modärna produktivkrafternas uppresning mot de modärna produktionsförhållandena, vilka utgöra livsvillkoren för bourgeoisie och hennes klassvälde. Det är tillräckligt att nämna handelskriserna, vilka i sin periodiska återkomst allt mera hotande ställa hela det storbürgerliga samhällets existens i fråga. Under handelskriserna tillintetgöras icke blott en stor del av de frambragta produkterna, utan även av de befintliga produktionskrafterna. Under kriserna utbryter en social epidemi, som under varje tidigare period skulle förefallit som en orimlighet — överproduktionens epidemi. Samhället finner sig plötsligt tillbakaflyttat i ett tillstånd av momentant barbari. Hungersnöd och allmänt förintelsekrig synas ha avskurit det från alla livsmedel; industrien och handeln synas förintade, och varför? Emedan det äger för mycken civilisation, för mycket livsmedel, för mycken industri och för mycken handel. De produktionskrafter, som stå till samhällets förfogande, tjäna icke mera till att befordra de storbürgerliga egendomsförhållandena; tvärtom hava de blivit allt för mäktiga för dessa förhållanden, de hämmas av dem, och så snart de övervunnit denna hämsko, bringa de hela det bürgerliga samhället i oordning och hota den bürgerliga egendomen. De bürgerliga förhållandena ha blivit för trånge att kunna innefatta den av dem framalstrade rikedom.

Varigenom övervinner bourgeoisie kriserna? Å ena sidan genom en tvungen tillintetgöring av en mängd produktionskrafter, å andra sidan genom erövring av nya marknader och en grundligare utplundring av de gamla. Varigenom alltså?

Därigenom, att den förbereder mera omfattande och våldsamma kriser och minskar medlen till krisernas avbögande.

Samma vapen, varmed bourgeoisie slog feodalismen till marken, rikta sig nu mot bourgeoisie själv.

Men bourgeoisie har icke blott smitt de vapen, som skola bringa henne döden, hon har även frambragt de